

RESEARCH REPORT

Received: 20 June 2022. Revised: 03 February 2023. Accepted: 23 March 2023.

Innovative Foreign Capital and Innovations in the Hospitality Sector are the Keys to Ukrainian Economic Development

Nataliia Yakovlieva-Melnyk¹

© 2023 Author

Abstract

Purpose: To improve the mechanisms for attracting foreign capital to the innovative hospitality industry – innovative capital. **Design / Methodology / Approach:** The method of comparative analysis was used during the study of various sources to identify the main driving force of the inflow of innovative capital to the country. With the help of methods of generalization and formalization, approaches to the management of innovative capital at various stages of the “life cycle” of innovative capital are proposed. **Findings:** Foreign direct investment is a priority factor in the development of certain sectors of the economy (hospitality). During the recovery of the economy, it is important to develop and implement mechanisms for attracting foreign capital to the innovation sphere, as well as the most effective use of innovation capital. The negative experience of attracting foreign capital, attracting insufficient amounts and new conditions for the formation of the economy determine the need for general changes, mechanisms that will allow a comprehensive approach to the processes of attracting and managing foreign innovative capital and to the restoration of the hospitality industry as one of the most profitable and promising branches of the national economy. **Originality / Value:** The peculiarities of the functioning of foreign innovative capital according to the phases of the “life cycle” are considered. Approaches to the management of foreign innovative capital are proposed depending on the phase of its “life cycle”, in the field of hospitality. Proposals and recommendations for increasing the attraction and retention of foreign innovative capital at various stages of its operation in the field of hospitality are given. **Practical Meaning:** The application of mechanisms for managing foreign innovative capital, depending on the phase of its “life cycle”, will allow clear decision-making and implementation of measures to increase the inflow of capital to the national economy and the efficiency of its use in priority areas. **Further Research:** The prospect of further research is the development of ways to implement the mechanism of attracting and managing foreign innovative capital in priority sectors of the economy, including the hospitality industry.

Keywords

hospitality, innovation, foreign investment, capital, project, development.

JEL Classification: O31, L83, Z32.

---

¹ Nataliia H. Yakovlieva-Melnyk, *corresponding author*

✉ yanata12y@gmail.com ☎ +380688654891

Lecturer at the Department of Tourism and Hotel & Restaurant Business, Dnipro Humanitarian University, 35A Vasyi Slipak Str., Dnipro, 49033 (Ukraine)

Опубліковано онлайн: 10 серпня 2023.

[https://doi.org/10.31499/2786-7838.ssedj.2023.1\(1-2\).13-20](https://doi.org/10.31499/2786-7838.ssedj.2023.1(1-2).13-20)

НАУКОВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

Отримано: 20 червня 2022. Переглянуто: 03 лютого 2023. Прийнято: 23 березня 2023.

Інноваційний іноземний капітал та інновації у сфері гостинності – запорука розвитку української економіки

Наталія Яковлева-Мельник¹

© 2023 Автор

Анотація

Мета. Удосконалення механізмів залучення іноземного капіталу до інноваційної сфери гостинності – інноваційного капіталу. **Дизайн / методи / підходи.** Метод порівняльного аналізу застосовувався під час опрацювання різноманітних джерел з метою виявлення основної рушійної сили притоку інноваційного капіталу до країни. За допомогою методів узагальнення та формалізації запропоновано підходи до управління інноваційним капіталом на різних стадіях «життєвого циклу» інноваційного капіталу. **Результати.** Прямі іноземні інвестиції є пріоритетним фактором розвитку окремих галузей економіки (сфери гостинності). Під час відновлення економіки важливим є розробка та впровадження механізмів залучення іноземного капіталу в інноваційну сферу, максимально ефективного використання інноваційного капіталу. Негативний досвід залучення іноземного капіталу, залучення в недостатніх обсягах та нові умови становлення економіки обумовлюють необхідність загальних змін, механізмів, що дозволять комплексно підійти до процесів залучення та управління іноземним інноваційним капіталом та до відновлення сфери гостинності, як однієї з найприбутковіших і найперспективніших галузей національної економіки. **Оригінальність / цінність / наукова новизна.** Розглянуто особливості функціонування іноземного інноваційного капіталу за фазами «життєвого циклу». Запропоновано підходи управління іноземним інноваційним капіталом залежно від фази його «життєвого циклу», зокрема в сфері гостинності. Наведено пропозиції та рекомендації щодо збільшення залучення та утримання іноземного інноваційного капіталу на різних етапах його функціонування в сфері гостинності. **Практичне значення.** Застосування механізмів управління іноземним інноваційним капіталом в залежності від фази його «життєвого циклу», дозволить чітко приймати рішення та реалізувати заходи щодо підвищення притоку капіталу до національної економіки та ефективності його використання в пріоритетних сферах. **Подальші дослідження.** Розробка шляхів реалізації механізму залучення та управління іноземного інноваційного капіталу в пріоритетних сферах економіки, зокрема в сфері гостинності.

Ключові слова

гостинність, інновації, іноземні інвестиції, капітал, проект, розвиток.

¹ Наталія Георгіївна Яковлева-Мельник, автор-кореспондент

✉ yanata12y@gmail.com ☎ +380688654891

викладач кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу, Дніпровський гуманітарний університет, вул. Василя Сліпака, 35А, м. Дніпро, 49033 (Україна)

Вступ / Introduction

Проблеми, що постануть перед Українською державою після перемоги, будуть як ніколи вимагати притоку іноземного капіталу, активного використання інноваційної моделі розвитку та застосування інноваційних технологій. Перелічені питання завжди були актуальні для нашої держави, але тепер – це безперечна запорака успіху та відбудови сильної країни.

Світові інтеграційні процеси всіх сфер життя обумовлюють міграцію капіталу та інших ресурсів, надають можливість для розвитку і відновлення країн. Сприяння залученню іноземних інвестицій до української економіки здатне не лише нівелювати дефіцит національних інвестицій, а й залучити до країни провідні технології, системи управління та інше.

Необхідність залучення іноземних інвестицій до економіки нашої держави – тема, що всі роки незалежності не втрачає своєї актуальності. Але значного прориву завдяки іноземним інвестиціям, на відміну від досвіду інших держав, українська економіка так і не досягла.

Зрозуміло, що період відновлення економіки, держави загалом, потребують чітко визначеного переліку основних цілей держави, усвідомлення способів їх досягнення, виявлення потенційних можливостей національних і іноземних інвестицій, і, що не менш важливо – усвідомлення загроз від походження джерел фінансування проектів.

Огляд літератури / Literature Review

Питання притоку іноземних інвестицій виступали і виступають як ключові в працях багатьох науковців. Над проблемою оптимізації політики іноземного інвестування працювали і працюють іноземні та вітчизняні науковці: Е. Домар (Domar, 1957), Дж. Даннінг (Dunning, 2002), І. Бланк (Blank, 1995), О. Гаврилюк (Havryliuk, 2008), А. Гальчинський, В. Геєць та ін. (Heiets, & Semynozhenko, 2006; Halchynskyi, et al., 2009; Halchynskyi, Heiets, & Kinakh, 2012).

Інноваційні процеси в країні під впливом інвестицій досліджували в наукових працях Г. Карчевої та О. Галицької (Karcheva, & Halytska, 2018), А. Мазаракі та ін. (Mazaraki, et al., 2016), В. Швеця та М. Панкевич (Shvets, & Pashkevych (Eds.), 2013) та ін. Зокрема, науковці І. Гурська, І. Федуняк та І. Стемковська (Hurska, Feduniak, & Stemkovska, 2021) досліджують фактори, що гальмують та сприяють розвитку туристичні галузі, наголошують важливості стратегічних цілей держави щодо розвитку даного бізнесу. А. Мазаракі та К. Антонюк (Mazaraki, & Antoniuk, 2021; Antoniuk, 2021) відзначають актуалізацію питання застосування ефективного механізму впровадження інноваційної діяльності у сфері послуг (зокрема, сфері гостинності та туризму) в останні роки.

Грунтуючись на попередніх дослідженнях науковців, досвіді залучення іноземного капіталу іншими країнами, статистичних даних української економіки, можна стверджувати, що, не дивлячись на низку законопроектів щодо створення сприятливих умов притоку іноземного капіталу (Закон України Про Державну програму заохочення іноземних інвестицій в Україні” від 17.12.93 р. (1993), що втратив чинність 1996 р.; Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19.03.96 р. (1996), Указ Президента України “Про додаткові заходи щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні” від 12.07.01 р. (2021) та ін.), нашої державі так і не вдалося згенерувати інвестиційні потоки для забезпечення “економічного прориву”.

Постановка завдання / Problem Statement

В умовах відновлення української економіки, дотримання розвитку за інноваційно-інвестиційною стратегією, основними завданнями дослідження є окреслення особливостей функціонування іноземного капіталу при впровадженні інноваційних проектів (зокрема в сфері гостинності), надання методологічних рекомендацій щодо менеджменту інноваційного капіталу на різних стадіях його життєвого циклу.

Матеріали та методи / Materials and Methods

Метод порівняльного аналізу застосовувався під час опрацювання різноманітних джерел з метою виявлення основної рушійної сили притоку інноваційного капіталу до країни. За допомогою методів узагальнення та формалізації запропоновано підходи до управління інноваційним капіталом на різних стадіях «життєвого циклу» інноваційного капіталу.

Результати та обговорення / Results and Discussion

Період пандемії і карантинних заходів завдали значної шкоди сфері гостинності. Понад 25 % підприємств не змогли пережити локдаун, а інші – значно втратили свій ринок і доходи. Та разом з тим, фірми, що залишилися працювати, повинні пристосовуватися до нових умов, впроваджувати інноваційні методи роботи і технології.

Зважаючи на досягнення вітчизняної та зарубіжної економічної думки, з метою доцільнішого використання іноземних інвестиційних ресурсів та створення ефективної стратегії, спрямованої на формування елементів і цінностей інноваційно-інвестиційної моделі розвитку, необхідно більше уваги приділяти факторам, що сприятимуть надходженню іноземного капіталу до бажаних для національної економіки галузей на його [капіталу] певному життєвому етапі (Batura, Dziuba, & Zhukovskiy (Eds.), 2003).

В політичному середовищі визначення стратегії розвитку країни особливо актуальним стає під час виборчих компаній, але відсутність послідовних дій не дає змоги досягти поставленої мети.

Зауважимо, що навіть за перші роки незалежності нашої держави ухвалено чимало законопроектів щодо створення сприятливих умов притоку іноземного капіталу (Закон України Про Державну програму заохочення іноземних інвестицій в Україні” від 17.12.93 р. (1993), Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19.03.96 р. (1996), Указ Президента України “Про додаткові заходи щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні” від 12.07.01 (2021) та інші), але значного покращення цих обставин не спостерігалось.

Аналіз надходження іноземних інвестицій в Україну свідчить, що сьогодні не створено належної бази для залучення капіталів із-за кордону. Тому найважливішими умовами залучення ПІІ є стабілізація макроекономічного середовища, а також удосконалення законів і нормативних актів (Yakovleva-Melnik, 2019).

Але, водночас, ці питання не можуть бути вирішені без загальної соціально-економічної стабілізації в країні.

Актуальність ефективного використання іноземного капіталу в інноваційних проектах для якнайшвидшого відновлення української економіки, впровадження ефективних механізмів залучення та утримання іноземного капіталу є без сумнівною.

Актуальність виконання досліджень сучасного стану привабливості інвестиційного середовища в Україні для іноземних інвесторів, впровадження ефективного механізму залучення додаткових зовнішніх інвестиційних джерел для подальшого інноваційного розвитку вітчизняної економіки – безумовна (Yakovleva-Melnik, 2019).

Ефективне використання іноземного капіталу, дозволяє розглядати прямі іноземні інвестиції (ПІІ) як пріоритетний чинник для розвитку окремих галузей та впровадженні інноваційних проектів, зокрема у сфері гостинності.

Сфера гостинності – один з найактуальніших напрямів, що одночасно дозволяє забезпечити надходження капіталу, ознайомити потенційних інвесторів з особливостями і перевагами країни.

Ефективне використання іноземного капіталу передбачає виконання основних завдань інвестиційної стратегії:

- забезпечення капітальними вкладками пріоритетних напрямів науково-технічного прогресу та сфер економіки, що забезпечують зниження ресурсомісткості виробництва і підвищення якості продукції чи послуг, подальшого надходження капіталу;

- збільшення питомої ваги витрат на технологічне переоснащення та реконструкцію дієвих галузей, окремих підприємств за рахунок не лише зменшення питомої ваги нового будівництва у виробничій сфері, а й активізації залучення іноземного капіталу до інноваційної сфери, трансформація відтворювальної структури капіталовкладень.

Звернувшись за досвідом до високо розвинутих країн, бачимо, що державні інвестиції припадають на більшу частину фундаментальних (безприбуткових) наукових досліджень і науково-технічних розробок. Також значна частина інвестицій припадає на венчурні підприємства. Особливе місце в системі державного інвестування надається підприємствам виробничої сфери.

При цьому, інноваційна галузь щорічно відчуває брак інвестицій. А іноземні інвестори вкладають свої кошти в діяльність, пов'язану із безпосереднім обслуговуванням внутрішнього ринку, видобутком ліквідної сировини та інші проекти з коротким терміном реалізації.

Потоки прямих іноземних інвестицій (ПІІ) у 2021 році в світі становили 1,58 трлн дол. США, що на 64 % більше у порівнянні з 2020 роком, коли показники були в край низькі. Три четвертих глобального приросту прямих іноземних інвестицій припадають на розвинені країни. Після пандемії, імпульсом для відновлення стало швидке зростання ринків злиття та поглинання, міжнародного проектного фінансування завдяки сприятливим умовам фінансування та масштабним програмам пільг для розвитку інфраструктури (UNTCAD, 2022).

Активізації потоків ПІІ в 2021 році також сприяло скорочення на 28 % (в порівнянні з 2020 р.) числа заходів інвестиційної політики, що переважно були пов'язане з пандемією. Не дивлячись на деяке послаблення, жорсткість регулювання інвестиційної політики зберіглася, що характерно для розвинених країн. Країни, що розвиваються, продовжували політику лібералізації ПІІ, в першу чергу, заохочення або спрощення процедур інвестування з метою зростання національних економік.

За даними НБУ за 10 місяців 2021 року іноземні інвестори завели в Україну 5,3 млрд дол. США (враховуючі реінвестований прибуток із офшорів вітчизняних бізнесменів) – це рекордна сума починаючи з 2013 року (State Statistics Service of Ukraine, 2022).

Перший квартал 2022 року став складним не лише для України. Рекордні 75 заходів інвестиційної політики за один квартал, що стали наслідком санкцій та контрсанкцій ввезення та вивезення ПІІ до Російської Федерації, Білорусі та непідконтрольних уряду областей на сході України. На ці території припадає 70 % усіх заходів. Вони включали прямі заборони чи обмеження на ПІІ, а також заходи, що впливають на широкий спектр іноземних угод та, побічно, на інвестиційну діяльність (Movchan, & Rogoff, 2022).

Притоки ПІІ до української економіки в січні-червні 2022 року становили 236 млн дол. США (це майже на 115 % менше ніж у 2021 році). Такий показник, головним чином, забезпечений реінвестованими доходами іноземних інвесторів (688 млн дол. США) та новими прямими інвестиціями в українські підприємства (156 млн дол. США), що дозволило компенсувати скорочення заборгованості українських підприємств перед прямими інвесторами-нерезидентами (-608 млн дол. США) (Danylyshyn, 2022).

Ступінь невизначеності ситуації через дії країни-агресора залишається дуже високим для всього світу. Разом з тим, що бізнес в Україні значно скоротився, аналіз податкових надходжень ТОП-500 найбільших компаній з іноземними інвестиціями свідчить, що за 11 місяців 2022 року зафіксовано зростання надходжень порівняно з 2021 роком на 8 млрд грн (зі слів голови комітету Верховної Ради з фінансів Д. Гетманцева) (Невко, 2022).

А відтак, вже сьогодні, Україна повинна будувати шляхи та впроваджувати механізми ефективного відновлення держави та всіх сфер економіки.

Розвиток інноваційної моделі економіки стає ключовим для зниження витрат, зростання прибутку, зростання обсягів інвестицій підприємств підсистеми створення інвестиційного продукту. Становлення науково-дослідницьких та дослідно-конструкторських бюро також потребує капітальних вкладень у науку, її експериментальну базу і впровадження у виробництво (Yakovleva-Melnik, 2019).

За всі роки незалежності нашої держави ні державний, ні національний капітал не змогли забезпечити необхідні обсяги вкладень в інноваційні, науково-технічні проекти. Тож розв'язання проблеми становлення і впровадження інноваційної моделі економіки без залучення іноземного капіталу буде неможливим.

Іноземний інноваційний капітал має власні особливості й потребує окремого тлумачення. Порівнюючи із загальною характеристикою міграційного капіталу, інноваційний капітал має особливості функціонування за власним життєвим циклом.

Життєвий цикл капіталу має схильність до довгострокового функціонування та, переважно, складається з декількох етапів.

На першому етапі інноваційний капітал, потрапляючи в інноваційну сферу, використовується для створення інноваційного продукту (послуги). Витрати йдуть на дослідження, розробку проектів, науково-дослідних або дослідно-конструкторських установ тощо.

Другий етап життєвого циклу інноваційного капіталу характеризується апробацією, впровадженням інноваційного продукту як результату втілення інноваційного проекту (діяльності науково-дослідної і дослідно-конструкторської роботи).

Отримання інноваційної продукції (послуги) – відбувається на третьому етапі. Доведення послуги (продукції) до споживача – відбувається на четвертому етапі функціонування інноваційного капіталу (Yakovleva-Melnik, 2019).

Інновації у сфері гостинності можна розглядати у формі нової концепції сервісу, нових каналів зав'язків, систем розподілу, менеджменту, нових організаційних, технологічних форм.

Класифікація інновацій в туризмі, що була розроблена А. Хьялагером (Hjalager, 2010), на основі концепції У. Абернаті й К. Кларка (Abernathy, & Clark, 1985), визначає інноваційні складові, що лежать в основі стратегії туристичної організації. Інновації поділяються на регулярні, нішеві, революційні та архітектурні.

Регулярні та нішеві інновації покликані закріпити існуючі компетенції підприємства, революційні та архітектурні – визначають необхідність розривів компетенцій, що вже існують, та створення нових зав'язків. Такий поділ окреслює інноваційні орієнтири, які є основою стратегії підприємства у туристичному бізнесі.

Можна розглядати залучення іноземного інноваційного капіталу лише на одну з фаз життєвого циклу капіталу чи на один вид інновацій, можна – на комплекс. Тоді йтиметься про середньострокові вкладення.

Мета вкладення капіталу – отримання прибутку. Результат (якщо говорити про бажані досягнення) – прибуток, або досягнення соціального ефекту.

Загалом, наслідком глобалізації міжнародних інвестиційних процесів є їхня висока динаміка, що значно підвищує економічний розвиток світового господарства. З огляду на те, що іноземні інвестиції відображають поглиблення інтернаціоналізації господарського життя, їх можна зарахувати до об'єктивних категорій. До того ж, масштаби іноземного інвестування у світі зростають незалежно від приналежності країни до певної системи (Yakovleva-Melnik, 2019).

В період становлення української економіки, після повномасштабного вторгнення Росії, найбажанішою та найвагомішою буде міграція (і саме надходження) інноваційного капіталу у вигляді прямих іноземних інвестицій, оскільки виконати комплексний процес щодо створення, розроблення та впровадження нової ідеї може лише інвестор, зацікавлений в позитивній динаміці проекту, який проводить діяльність з метою і впевненістю отримання прибутку. Основою цього повинно бути економічне зростання держави, прагнення зміцнення власного інтелектуального потенціалу, розвиток наукової діяльності й ефективне використання її результатів, розроблення і впровадження інноваційних технологій, модернізація підприємств (Yakovleva-Melnik, 2019).

Висновки / Conclusions

Досвід іноземних практик демонструє, що за умови ефективної експлуатації рекреаційних ресурсів, сфера гостинності може забезпечувати значну частину надходжень до бюджету, а на рівні дестинації – забезпечити населення робочими місцями, а від так – і доходом.

Провідними для нашої держави можуть стати природні ресурси, наприклад, курорти на територіях з морським чи гірським повітрям, повітряні ванни, кліматотерапія, бальнеологія, повітряні та грязьові, сольові ванни, бджоло-терапія, фітотерапія та інше.

Всі ці проблеми нагальні й потребують розроблення механізму функціонування інноваційного капіталу в сфері гостинності – створення інноваційного туристичного продукту чи інноваційного готельно-ресторанного продукту.

Збільшення обсягів надходження іноземних інвестицій на розробку та впровадження інноваційних продуктів сфери гостинності можливо забезпечити подоланням перепон у залученні іноземного капіталу

- забезпечення внутрішньої та зовнішньої безпеки;
- вдосконалення механізму реалізації нормативних актів;
- посилення контролю дотримання законодавства;
- стабілізація податкового регулювання;
- оптимізація бюрократичної системи документації;

- усунення непрозорості та корупції в роботі виконавчих, контролюючих органів;
- представлення системи гарантій стабільності для забезпечення довгострокового фінансування інноваційних проєктів, стимулювання процесу формування інвестиційних умов для інноваційного розвитку окремих сфер економіки та країни загалом;
- надання пріоритетності та стимулювання розроблення регіональних, національних програм інноваційного розвитку підприємництва;
- забезпечення високої ефективності розвинутої інвестиційної інфраструктури та забезпечення злагодженої роботи інститутів спільного інвестування (Yakovleva-Melnik, 2019).

Механізм залучення та використання прямих іноземних інвестицій в інноваційній до сфери гостинності України вимагає активного використання на практиці та втілення стратегії інноваційно-інвестиційної політики держави, з урахуванням життєвого циклу інноваційного капіталу.

Негативний досвід залучення іноземного капіталу, залучення в недостатніх обсягах та нові умови становлення економіки після війни – свідчать про необхідність загальних змін, часткові впровадження в даному випадку будуть неефективні.

Пожвавлення економічної, зокрема інвестиційної та інноваційної діяльності, втілення інноваційних проєктів у сфері гостинності і поліпшення на цій основі соціальних умов в нашій державі, можливе завдяки однозначним, комплексним, прозорим і послідовним крокам, що (як показує досвід інших країн, що реально здійснюють такі реформи) забезпечить створення конкурентного середовища й надання економіці стимулів ефективного розвитку.

Авторський внесок / Author Contributions

концептуалізація та проєктування / Conceptualization and Design: Н. Яковлева-Мельник;
огляд літератури / Literature Review: Н. Яковлева-Мельник;
методологія та обґрунтування / Methodology and Validation: Н. Яковлева-Мельник;
формальний аналіз / Formal Analysis: Н. Яковлева-Мельник;
розслідування та збір даних / Investigation and Data Collection: Н. Яковлева-Мельник;
аналіз та інтерпретація даних / Data Analysis and Interpretation: Н. Яковлева-Мельник;
написання – початковий варіант / Writing – Original Draft Preparation: Н. Яковлева-Мельник;
написання – рецензування та редагування / Writing – Review & Editing: Н. Яковлева-Мельник;
нагляд / Supervision: Н. Яковлева-Мельник;
адміністрування проєкту / Project Administration: Н. Яковлева-Мельник;
залучення фінансування / Funding Acquisition: Н. Яковлева-Мельник.

References

- Abernathy, W. J., & Clark, K. B. (1985). Innovation: Mapping the winds of creative destruction. *Research Policy*, 14(1), 3–22. [https://doi.org/10.1016/0048-7333\(85\)90021-6](https://doi.org/10.1016/0048-7333(85)90021-6)
- Antoniuk, K. H. (2021). Kharakterystyka osoblyvostei stymuliuvannia investytsiinoho zabezpechennia turyzmu v Ukraini [Characteristics of the peculiarities of stimulating investment support for tourism in Ukraine]. *Proceedings of the international scientific and practical conference "Stan finansovo-ekonomichnoi bezpeky v umovakh rynkovykh zmin"* [The state of financial and economic security in the context of market changes] (pp. 9–11). Eastern European Centre for Scientific Research. <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=27289.pdf> (in Ukrainian)
- Batura, O. V., Dziuba, I. M., & Zhukovskiy, A. I. (Eds.) (2003). *Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy* [Encyclopaedia of Modern Ukraine]. Institute of Encyclopaedic Research of the National Academy of Sciences of Ukraine (in Ukrainian)
- Blank, I. O. (1995). *Investytsiinyi menedzhment* [Investment management]. МР "ITEM" ltd (in Ukrainian)
- Danylyshyn, B. (2022, August 4). Adaptatsiia do novykh umov: sytuatsiia v ekonomitsi ta na finansovykh rynkakh Ukrainy [Adapting to new conditions: the situation in the Ukrainian economy and financial markets]. *lb.ua*. https://lb.ua/blog/bogdan_danylysyn/525261_adaptatsiya_novykh_umov_situatsiya.html (in Ukrainian)
- Domar, E. D. (1957). *Essays in the theory of economic growth*. Oxford University Press.
- Dunning, J. (2002). *Theories and paradigms of international business activity: The selected essays of John H. Dunning. Vol. I*. Edward Elgar Pub. <https://www.elgaronline.com/display/1840647000.xml>
- Halchynskiy, A. S. et al. (2009). *Stratehiia ekonomichnogo i sotsialnogo rozvytku Ukrainy (2004–2015 roky) – shliakhom Yevropeiskoi intehratsii* [Strategy of economic and social development of Ukraine (2004–2015) through European integration]. IVTs Derzhkomstatu Ukrainy (in Ukrainian)

- Halchynskiy, A., Heiets, V., & Kinakh, A. (2012). *Innovatsiina stratehiia ukrainskykh reform* [An innovative strategy for Ukrainian reforms]. *Znannia Ukrainy* (in Ukrainian)
- Havryliuk, O. V. (2008). Investytsiyni imidzh ta investytsiina pryvablyvist Ukrainy [Investment image and investment attractiveness of Ukraine]. *Finansy Ukrainy*, (2), 68–81. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2008_2_8 (in Ukrainian)
- Heiets, V., & Semynozhenko, V. (2006). *Innovatsiini perspektyvy Ukrainy* [Innovative prospects for Ukraine]. Konstanta (in Ukrainian)
- Hevko, A. (2022, 14 November). Tax revenues from foreign companies in 2022 increased by UAH 8 billion – Hetmantsev. *Fakty – Facts*. <https://fakty.com.ua/en/ukraine/20221114-kilkist-inozemnyh-investyczij-u-2022-roczni-zbilshylas-na-8-mlrd-grn-getmanczev/>
- Hjalager, A. M. (2010). A review of innovation research in tourism. *Tourism Management*, 31(1), 1–12. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2009.08.012>
- Hurska, I. S., Feduniak, I. O., & Stembkovska, I. V. (2021). Formuvannia ta perspektyvy rozvytku rynku turystychnykh posluh v Ukraini pid chas ta pislia pandemii [Formation and prospects of the development of the market of tourist services in Ukraine during and after the pandemic]. *Agrosvit*, (5–6), 63–67. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.5-6.63> (in Ukrainian)
- Karcheva, G., & Halytska, O. (2018). Inozemni investytsii – vazhlyvyi faktor pidvyshchennia konkurentospromozhnosti ta efektyvnosti ekonomiky Ukrainy [Foreign investment – an important factor of improving competitiveness and effectiveness of Ukrainian economy]. *Finansovyi prostir – Financial Space*, 3(31), 90–98. <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/index.php/fp/article/view/618> (in Ukrainian)
- Mazaraki, A. A. et al. (2016). *Innovinh v turyzmi* [Innovation in tourism]. Kyiv National University of Trade and Economics (in Ukrainian)
- Mazaraki, A. A., & Antoniuk, K. H. (2021). Osoblyvosti formuvannia pokaznykiv investytsiinoi pryvablyvosti turyzmu yak sfery ekonomiky [Formation features of investment potential indicators of tourism as an economic realm]. *Intelekt XXI*, (4), 45–49. <https://doi.org/10.32782/2415-8801/2021-4.8> (in Ukrainian)
- Movchan, V., & Rogoff, K. (2022). International trade and foreign direct investment. In: Gorodnichenko, Y., Sologoub, I., & Weder di Mauro, B. (Eds.) (2022). *Rebuilding Ukraine: Principle and policies* (pp. 119–165). CEPR Press. <https://cepr.org/chapters/international-trade-and-foreign-direct-investment>
- On Additional Measures to Improve the Investment Climate in Ukraine Decree of the President of Ukraine No. 512/2001 (2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/512/2001#Text> (in Ukrainian)
- On the Regime of Foreign Investment Law of Ukraine No. 93/96-BP (1996). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text> (in Ukrainian)
- On the State Programme for Encouraging Foreign Investment in Ukraine Law of Ukraine No. 3744-XII. Expiration of the law in 1996 (1993). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3744-12#Text> (in Ukrainian)
- Shvets, V., & Pashkevych, M. (Eds.) (2013). *Innovatsiyni rozvytok ekonomiky: protsesy ta yavyshta* [Innovative economic development: Processes and phenomena]. NHU (in Ukrainian)
- State Statistics Service of Ukraine (2022). Economic statistics / Economic activity / Capital investment. <http://www.ukrstat.gov.ua>
- UNCTAD (2022). World Investment Report 2022. International tax reforms and sustainable investment. <https://unctad.org/publication/world-investment-report-2022>
- Yakovleva-Melnik, N. (2019). Inozemnyi inovatsiyni kapital yak faktor rozvytku ekonomiky Ukrainy [Foreign innovation capital as a driver for economic development of Ukraine]. *Journal of Lviv Polytechnic National University. Series of Economics and Management Issues*, 7(4(2)), 75–80. <https://doi.org/10.23939/semi2019.04.075> (in Ukrainian)

